SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 171. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 7, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 171. РІК XCVIII.

ДЦ УНР ЗАЙМАЄ СТАНОВИЩЕ ДО СУЧАСНИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Філядельфія (УІБ). — Проголошення Верховною Радою державної незалежности України та створення самостійної української держави — України — розглядається в колах ДЦ УНР в екзилі, як дальший і вирішальний крок до привернення такого стану в Україні, який заіснував у висліді актів державної незалежности і соборности Української Народної Республіки, проголошених в днях 22-го січня 1918 і 1919 років.

В дусі такої оцінки цієї важливої історичної події, Президент УНР в екзилі, Микола Плавюк передав 26-го серпня через „Голос Америки" слово подяки Демократичному Бльокові Верховної Ради та проводові Руху за їх вирішальну ролю в проголошенні цього історичного акту.

Президент засудив поставу депутатів комуністичного табору у Верховній Раді, які своїм додатком до постанови про незалежність України узалежнили її від вислідів референдуму, який має бути переведений 1-го грудня. Одночасно Президент закликав демократичні сили України та весь український народ до непохитної єдности у здійсненні повної державної незалежности України.

Голова Уряду УНР в екзилі, проф. Іван М. Самійленко, вислав в імені Уряду звернення до урядів 37-ми країн світу, які мали дипломатичні зносини з урядом УНРеспубліки в 1918 і 1921 роках. В цьому зверненні голова Уряду висловив подяку кожній із цих країн за їх підтримку України та державницьких аспірацій українського народу в минулому і закликав теперішні уряди цих країн до визнання акту проголошення державної незалежности України та встановлення повних дипломатичних стосунків з Україною.

Голова Уряду УНР в екзилі звернувся листовно до Президії СКВУ з закликом відбути спільну нараду для детального обговорення ряду наглих проблем в обличчі сучасного критичного стану в Україні та опрацювання узгіднених плянів і дій.

ДЦ УНР в екзилі вже 22-го серпня опублікував свою заяву, що „перемога демократичних сил над антинародними змовниками в Москві скріпить шанси незалежности України", що тільки „незалежна Україна зможе забезпечити волю і розквіт українського народу".

В Україні вийшли „Казки" Б. Лепкого

Кол Ситі, Ілл. — В часі відкриття і посвячення першого в світі пам'ятника Богданові Лепкому в Жукові біля Бережан з нагоди 50-річчя смерти поета його племінник з ЗСА д-р Роман Смик приніс молодому поколінню шкільного віку вістку про гарний дарунок В-ва „Веселка" в Києві, яке надрукувало нове видання книжечки Б. Лепкого п. н. „Казки". Їх упорядкував, написав передмову і замітки академік Федір Погребенник, а про художнє оформлення подбав артист Євген Крига.

„Казки" появилися в 1932 році, але в Україні були недоступні так, як всі твори Б. Лепкого.

В книжечці є чотири казки, дуже багато і гарно ілюстровані та з багатокольоровими вкладинками. Наклад 230,000 примірників.

РОЗПОЧАЛАСЬ ІНТЕНСИВНА ПІДГОТОВА ДО МАНІФЕСТАЦІЇ

Ню Йорк (В. Л-ць). — У середу, 4 вересня, у вечірніх годинах, відбулися тут в приміщенні Українського Народного Дому основуючі сходини представників українських організацій й установ, завданням яких було обрати відповідний комітет і заплянувати підготову великої всеукраїнської маніфестації у трьох місцевостях ЗСА — Вашінгтоні, Чикаго і Лос Анжелесі рівночасно, в неділю, 22-го вересня, на якій, як кажуть ініціятори маніфестації, обидві українські центральні установи — Український Конгресовий Комітет Америки (УККА) і Українська Американська Координаційна Рада (УАКР) — не повинно забракнути ані одного українця.

Ціль цієї всенародної маніфестації є домагатися від Уряду З'єднаних Стейтів Америки і особисто від президента Джорджа Буша визнання незалежности України, державного акту прийнятого й проголошеного Верховною Радою в Києві в суботу, 24-го серпня 1991 року.

Гаслом маніфестації буде: „Тільки незалежність принесе свободу й демократію для України".

На своїх перших сходинах, скликаних, як вже було сказано обидвома українськими централями, УККА і УАКРадою, було покликано до життя Діловий Комітет, що його очолили співголови: д-р Аскольд Лозинський і Євген Стахів. Крім них до комітету увійшли: Ніна Самокіш — секретар, Роман Данилюк, мґр Іван Винник, інж. Володимир Баранецький, д-р Іван Сєрант — фінансова комісія, редактори Ольга Кузьмович, Ігор Длябога і Уляна Старосольська — пресова комісія, пор. Лев Футала, Оля Гнатейко, д-р Степан Ворох — організаційна комісія. Крім згаданих до комітету входять ще представники канцелярій УККА, УНСоюзу, організація „Україна-2000" і Ростислав Хом'як.

Спільну нараду скликали згадані крайові організації і запросили до участи представників Українського Лікарського Товариства Північної Америки, молодечих організацій Пласту і СУМ та Координаційного Комітету Допомоги Україні. Від УККА були присутні: д-р А. Лозинський, ред. І. Длябога і Л. Футала, від УАКРади: д-р Юрій Солтис, Є. Стахів і Роман Данилюк, від СУА Оля Гнатейко, від УЛТПА д-р С. Ворох, від Пласту Н. Самокіш. Координаційний Комітет Допомоги Україні репрезентували д-р Богдан Бурачинський і В. Баранецький.

Всенародна маніфестація у Вашінгтоні відбудеться в Ляфаєт парку й організатори вже мають запевнений дозвіл. Збірка усіх учасників маніфестації розпочнеться о год. 12-ій полудня, а сама програма о год. 1-ій по полудні. Крім офіційного відкриття і молитви українських Владик та священства, промовлятимуть тільки запрошені представники Уряду ЗСА, сенатори і конґресмени. Організатори сподіються, що Ляфаєт парк буде залитий синьо-жовтими прапорами, державними символами України, і це буде доказ, що українські спільноти в ЗСА повністю солідаризуються своїми братами і сестрами в Україні у їхньому змаганні до закріплення державної незалежности.

УККА і УАКРада здеклярували по 2,000 дол. на початкові витрати Комітету, пов'язані з підготовою і переведенням маніфестації. Крім того комітет просить українську спільноту в ЗСА складати свої пожертви на цілі переведення маніфестації, цієї першої великої об'єднаної політичної акції українців в Америці в користь закріплення проголошеного акту незалежности. Чеки треба виписувати на: N. C. for U.S., Recognition of Ukraine і висилати на адресу: Ukrainian National Home, 140 Second Ave, New York, N. J. 10003.

Подібні комітети для переведення маніфестацій будуть створені в Чикаго і Лос Анжелесі, знову ж таки з ініціятиви УККА, УАКРа

(Закінчення на стор. 3)

У ЛИТВІ СТВОРЮЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ

Вільнюс, Литва. — Як повідомляє кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Стівен Кінцер, у Литві на пост міністра оборони республіки призначений 31-річний лікар-психотерапевт Авдріюс Бутчевічюс, що було для всіх великою несподіванкою.

Перед новим міністром зразу ж постали завдання, які були б нелегкими навіть для професійних військовиків. Він повинен виробити оборонну стратегію молодої республіки з урахуванням того, що аґресія зі сходу все ще існує. Про оборону змушує задуматися і загальна атмосфера нестабільности у Східній Европі: Білорусія, наприклад, може претендувати на частину литовської території.

„Ми не маємо наміру створювати велику армію в розрахунку на те, щоб вона могла перемогти потенційного аґресора, — сказав А. Буткевічюс. — Наша мета — не фізична перемога, але моральна, економічна і політична. На випадок аґресії армія відіграє незначну ролю в обороні республіки. Ми, розуміється, будемо захищати деякі об'єкти, але головне зробить народ, виявляючи пасивний, але постійний спротив будь-якому аґресорові. Ми маємо людей в усіх містах і селах".

За словами Буткевічюса, головна небезпека — від 90,000 совєтських військовослужбовців, які перебувають на території республіки. „Совєтська загроза, — продовжував Буткевічюс, — залишається для нас реальністю у зв'язку з подіями, що відбуваються у самому Совєтському Союзі. В СССР може створитися надто напружена ситуація. Я не маю на увазі повномаштабну громадянську війну, але сутички можуть бути".

Литовські збройні сили плянуються як виключно оборонна армія. Новий міністер відмовиться від придбання танків і має намір вжити фонди, які йому виділені, на купно протитанкової зброї. „Наша оборонна стратегія, — сказав Буткевічюс, — буде будуватися в надії на систему колективної безпеки. Ми хочемо стати частиною відповідної европейської системи і, можливо, взяти участь у створенні реґіонального оборонного союзу з участю прибалтійських і скандинавських держав... Ми хочемо створити збройні сили, збудовані на національній основі. Але найголовніше — створити систему цивільної оборони, яка б чітко функціонувала. Кожний громадянин повинен знати своє місце і свої обов'язки на випадок надзвичайної ситуації. Чисельність нашої армії не перевищить 20,000 осіб".

Слідкують за підручниками

Трентон, Н.Дж. — Із канцелярії губернатора стейту Ню Джерзі Джеймса Флоріо повідомляють, що в четвер, 22-го серпня, він підписав документ яким відновив і продовжив існування комісії, що займається перевіркою насвітлення історії та культури країн Східньої Европи в публічних школах стейту.

Цей документ відтворює колишню губернаторську комісію для справ історії Східньої Европи та поневолених націй, що її засновано ще у 1984 році. Вона складається із 20-ох членів і її завданням буде запропонувати способи для поліпшення знання учнів про Східню Европу. Свої спостереження та пропозиції комісія має представити губернаторові та Шкільній раді стейту до 22-го серпня 1993 року.

У своєму слові з приводу підписання цього документу губернатор Дж. Флоріо підкреслив, що зміни які проходять в Східній Европі є надто важливими, щоби діти в школах нічого про них не знали. „Це розповідь про мужність, хоробрість та змагання за свободу, що не припиниться поки кожна особа не буде вільною".

З'ЇЗД В МОСКВІ СТВОРИВ НОВИЙ СОЮЗ

Москва. — У четвер, 5-го вересня, на день пізніше, ніж плянувалося, З'їзд народних депутатів СССР, який вважається вищим законодавчим органом держави, 1,682 голосами проти 43 при 63, що стрималися, і 53 відсутніх схвалив спільну заяву президента СССР Міхаїла Горбачова і президентів 10 союзних республік про зформування нового Союзу суверенних соціялістичних республік. Заява передбачає надання всім учасникам Союзу державної незалежности при збереженні контролі центру над обороною, зовнішніми відносинами і рядом інших важливих ділянок.

Документ, що його прийняв З'їзд, називається „Закон про органи державної влади і управління СССР у перехідний період". Одночасно З'їзд прийняв рішення про саморозпуск і передачу своїх повноважень Державній раді і Верховній Раді СССР.

Схвалення закону наступило після кількох спроб, під час яких кожний раз бракувало голосів до необхідних двох третин. Президент Ґорбачов загрозив, що розпустить З'їзд, якщо його рішення не буде прийняте. Після такого недвозначного попередження всі статті законопроєкту були схвалені менш ніж за годину.

Згідно з прийнятим законом, вищим представницьким органом влади СССР в перехідний період є двопалатна Верховна Рада СССР. Однак принципи її формування зазнали значних змін у порівнянні з існуючою досі процедурою. Замість Ради національностей буде створена Рада республік, депутати якої делеґуються безпосередньо республіканськими парляментами.

Назва другої палати — Рада Союзу — зберігається, однак її склад також буде формуватися за згодою вищих органів влади республік. Крім того, палати не будуть рівноправними: закони, прийняті Радою Союзу, вступають в силу лише після того, як їх схвалить Рада республік.

Закон передбачає формування нового органу влади — Державної ради „для узгодження рішення справ внутрішньої і зовнішньої політики, які заторкують спільні інтереси республік". Рада буде складатися з президента СССР і вищих офіційних осіб союзних республік. Працею Державної ради буде керувати президент СССР. Рішення Державної ради мають обов'язковий характер.

Керівництво загальносоюзними органами, які займаються справами оборони, безпеки, правопорядку і міжнародними справами, здійснює, згідно з законом, президент СССР і Державна рада.

Після перерви депутати зібралися на своє останнє засідання, яке пройшло спокійно.

Одним із перших актів нової Державної ради було визнання Литви, Латвії і Естонії, як незалежних країн.

Демонтують пам'ятник Леніна в Києві

Київ (ПБ УНС, Х. Лапичак) — У четвер, 5-го вересня, виконуючий обов'язки голови Міської Ради Києва Олександер Мосіюк подав до загального відома, що пам'ятник Леніна, що його колись величали пам'ятником Жовтневої революції, почнуть демонтувати у понеділок, 9-го вересня. Цей найбільший у Совєтському Союзі пам'ятник Ленінові, який важить 1,000 тонн і складається з 15-ти брил переділених 15-ма стрижнями, будуть демонтувати впродовж кількох місяців, усуваючи брилу за брилою.

Виступаючи на пресовій конференції, О. Мосіюк заявив, що Міська Рада Києва у понеділок, 26-го серпня, винесла постанову про усунення Ленінового пам'ятника з площі Жовтневої революції тепер офіційно перезвана на площу Незалежности. В первісному пляні задумано розірвати пам'ятник динамітом, але з уваги на небезпеку для зупинки метро під поверхнею згаданої площі, цю пропозицію відкинено.

О. Мосіюк тепер заступає посадника Києва, що з уваги на свій стан здоров'я уступив з цього посту 3-го вересня. Він також подав до відома, що шість вулиць в столиці України були офіційно переіменовані, включно з вулицею Кірова, де знаходиться будинок Верховної Ради України. Цю вулицю названо іменем Михайла Грушевського — першого президента України 1918 року. **Згадав О. Мосіюк і про те, що Міська Рада створила кілька комітетів для оцінки майна тепер зліквідованої Комуністичної Партії України в Києві. Досі Міська Рада Києва перебрала 16 будинків, що були власністю КПУ, долю котрих рішатиме спільно з урядом України. Деякі з цих будинків можуть в майбутньому послужити приміщеннями для закордонних консулятів чи підприємств.**

У СВІТІ

КАНЦЛЕР ГЕЛЬМУТ КОЛЬ, виступаючи в середу, 4-го вересня, на сесії Бундестаґу, заявив, що Німеччина „вичерпала свої можливості" в наданні допомоги Совєтському Союзові. Він повідомив, що ця допомога досягнула „56 відсотків від загального обсягу західнього сприяння". Торкаючись подій в Юґославії, Коль підкреслив, що у випадку, коли громадянська війна там не припиниться, Німеччина визнає незалежність Хорватії і Словенії.

У СВОЄМУ ВИСТУПІ на з'їзді Національної партії президент Південно-Африканської Республіки Ф. де Клерк проголосив проєкт нової конституції, яка узаконить виборче право за 30-мільйоновим чорним населенням ПАР. Разом з тим плян президента передбачає, що расові меншини при обговоренні важливих державних і політичних питань матимуть право вето. Цим буде унеможливлено панівне становище якоїсь одної партії. Проте Африканський національний конґрес, найбільш впливова організація чорного населення, відкинув всі точки запропонованого Клерком проєкту.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА закордонних справ Совєтського Союзу Владімір Петровський заявив, що делеґати Литви, Латвії і Естонії зможуть взяти участь в праці міжнародної конференції в питаннях прав людини, яка відбудеться в Москві в другій половині вересня. Однак рішення про самостійний статус прибалтійців має бути схвалений 35 країнами — учасницями Наради щодо безпеки і співробітництва в Европі. Щодо інших совєтських республік, то їхні представники будуть присутні на конференції лише як спостерігачі.

ПРЕДСТАВНИК ІНДІЙСЬКОГО уряду офіційно заявив, що, не зважаючи на рішення Китаю підписати договір про нерозповсюдження ядерної зброї, становище Індії залишиться незмінним, тобто вона не приєднається до договору.

ДЕРЖАВНА УКРАЇНСЬКА телевізійна і радіомовна компанія проголосила свою незалежність від будь-яких союзних органів телевізії й радіо.

В КИЄВІ ВІДБУВСЯ обмін ратифікаційними грамотами між представниками України і Білорусії. Договір між двома республіками підписано 29-го грудня 1990 року в Мінську.

В НІМЕЦЬКОМУ МІСТІ Дюссельдорфі розпочався судовий процес над Гайнцем Гельмутом Вернером, колишнім працівником міністерства закордонних справ Німеччини, арештованим в квітні 1990 року за звинувачення у шпигунстві на користь тодішньої Східньої Німеччини. Вернер признався, що був завербований у 1968 році, коли служив у воєнній фльоті. За секретну інформацію, передану східньонімецькій розвідці, Вернер дістав 250,000 марок (145,000 дол.).

ЯПОНСЬКА ГАЗЕТА „Санкей Сімбун" повідомила, що декілька тисяч совєтських комуністів і каґебістів перейшло на китайську територію за дні, що минули після поразки антиурядового путчу в Москві. Політичного притулку попросив ряд совєтських дипломатів у Пекіні, однак китайський уряд ще не прийняв остаточного рішення з цього приводу.

ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК ВІДБУЛИСЬ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Роман Сидорак, 20-літній студент третього року Стемфордського університету в Каліфорнії, не залишив сумніву, що під цю пору він є найкращим українським тенісистом на Північноамериканському континенті.

Змагаючись в групі 16-ох чоловіків 36-их тенісових першенств УСЦАК за нагороди УНСоюзу, які відбулися тут, разом з 35-ми плавацькими змаганнями, від суботи, 31-го серпня, до понеділка, 2-го вересня, Роман переміг чотирьох суперників, не програючи ні одного сета в дорозі до свого третього примату підряд. У чвертьфіналі він елімінував Евгена Олинця (УСО „Тризуб"), 6-3, 6-0, у півфіналі Марка Оришкевича (Український Тенісовий Клюб, Чикаґо), 6-1, 6-0, а у фіналі д-ра Юрія Харука (УТК, Чикаґо), 6-0, 6-0. Своєю перемогою він закріпив за собою чашу УНСоюзу і пропам'ятну чашу св. п. інж. Богдана Рака.

В обороні д-ра Ю. Харука можна сказати, що він напевно відчував у фіналі свою затяжну півфіналову баталію проти Дениса Чорнія (КЛК), яку він виграв вислідом 5-7, 6-4, 7-5. У чвертьфіналі д-р Харук елімінував Андрія Хархаліса, 6-2, 6-1.

Слід відмітити, що цього року в групі чоловіків бракувало таких передових змагунів, як Ерік Матківський, Данилко Матківський, Юрій Ґлова і Адріян Кутко.

У групі жінок вперше на Союзівці Ліда Савчак (УСО „Тризуб") перемогла свою старшу сестру Таню (УСО „Тризуб") і то переконливо, 6-0, 6-0. Раніше Ліда перемогла Наталку Курилко (КЛК), 6-1, 6-1. У цій групі бракувало тим разом таких досвідчених тенісисток, як кількакратна чемпіонка Роксана Матківська і Зеня Матківська.

Мирося Богачевська (КЛК) захистила своє звання чемпіонки в групі старших жінок, перемагаючи у фіналі Оксану Сидорак (Союзівка), 6-3, 6-0. У півфіналах М. Богачевська елімінувала Віру Попель (КЛК), а О. Сидорак Марійку Татунчак (УСО „Тризуб").

У групі сеньйорів 35 років і вище третій рік підряд примат затримав Роман Ракочий, мол., який у фіналі переміг Ярослава Тимківа (УСО „Тризуб"), 6-2, 6-4. У півфіналах Р. Ракочий переміг Юрія Вальчука (КЛК), а Я. Тимків Юрія Попеля (КЛК). Р. Ракочий закріпив за собою чашу УНСоюзу і чашу св. п. Ярослава Рубля.

У сильній і великій групі сеньйорів 45 років і вище чаші УНСоюзу і св. п. д-ра Володимира Гука відвоював від д-ра Ярослава Сидорака (Союзівка) Юрій Савчак (УСО „Тризуб"), виграючи тяжкий фінал вислідом 2-6, 6-3, 6-4. У півфіналах Ю. Савчак переміг Юрія Граба (КЛК), 6-3, 6-0, а д-р Сидорак Олега Богачевського (КЛК), 6-0, 6-1.

У групі чоловіків 55 років і вище переможцем знову

(Закінчення на стор. 3)

Чемпіон Роман Сидорак (третій зліва) і віцечемпіон д-р Юрій Харук отримали нагороди від Івана Гинянського, Уляни Дячук і інж. Романа Ракочого, ст.

(фото: ред. Марта Коломиєць)

Ліда Савчак (третя зліва) і Таня Савчак були відзначені (зліва) Іваном Гинянським, Аліком Худолієм і Володимиром Квасом.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ висилає до СССР дві окремі групи сільськогосподарських експертів, щоби перевірити чи сама техніка постачання харчів не є такою ж проблемою, як і їх брак. Від звітувань обидвох груп залежатиме в який спосіб ЗСА, Японія та країни Західньої Европи допоможуть СССР. До такої дії спонукав президента Дж. Буша звіт попередньої групи, яка їздила до СССР ще в травні. У звіті говориться саме про те, що радше неспроможність чи невміння доставки є більшою проблемою, як сам брак харчів. Крім того в звіті підкреслено, що громадяни СССР мають нахил до накопичування продуктів з уваги на постійну небезпеку браків.

ЗА МИНУЛІ ТРИ РОКИ в ЗСА вийшла ціла серія рисункових відео-стрічок з біблійними оповіданнями для дітей, які мали великий успіх серед глядачів і дали добрий заробіток продуцентам. Одначе незадоволені цими рисунковими оповіданнями виявилися деякі жидівські організації та рабини, які твердять, що рисунки, які представляють жидівські постаті в оповіданнях є „стереотипні" та представляють жидів у неґативному світлі, а це, на їх думку, одобрює та поширює антисемітизм.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до середи, 4-го вересня 8,943 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

222,444.23

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Процес загину імперії

Престижний американський журнал ,,Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" появився 19-го листопада минулого року зі заголовною сторінкою п. з. ,,Смерть держави": на надмогильній плиті у виді книги з емблемою серпа й молота видніли букви латинкою ,,Ю С С Р" — Це було дев'ять місяців тому. Вже тоді американські політичні аналітики передбачали невідхильний загин совєтської імперії. Дев'ять місяців тому похоронили її. У своєму передбаченні не помилилися, тільки не могли передбачити, як і коли воно станеться.

19-го серпня цього року партійні сталіністи перевели у Москві державний переворот. Мали до розпорядження могутній партійний апарат, всевладний КҐБ з його збройними силами та армію у московській військовій окрузі. А проте той переворот був так нехлюйно і по-партацьки підготовлений і переведений, що тривав три дні. Виявилося, що головні лідери того путчу не перервали навіть телекомунікації з зовнішнім світом і президент Джордж Буш та британський прем'єр Джан Мейджер розмовляли з Борісом Єльцином, який сидів у забарикадованому палаці парляменту Російської Федерації. Одні лідери путчу покінчили зі собою, інших виарештовано, включно з головою КҐБ Крючковим і трьома генералами військ КҐБ.

Останній тиждень серпня 1991 року був виповнений надзвичайною сесією Верховної Ради, під час якої сталися революційні безкровні зміни. Міхаїл Ґорбачов зрікся посту генерального секретаря Компартії СССР. Самої Компартії не розв'язано, бо це компетенція партійного конґресу, але заборонено її діяльність на всьому терені імперії, розв'язано її апарат і сконфісковано її маєток — люксусові палацики і ,,дачі" партійних вельмож. Особливі військові частини КҐБ включено до армії, зліквідовано систему донощицтва, обмежено КҐБ до функції закордонної розвідки щось на зразок американського Сі-Ай-Ей. Зліквідовано в армії ганебну установу політруків. Усе це переводив учорашній компартійний диктатор і Верховна Рада з партійними комуністами, які голосували, як барани. Коли путч сталіністів мав у минулому паралелю у ганебно програній війні проти Японії 1905 року, то те самобичування російських комуністів, які 74 роки мали всевладу в імперії, навіть після формального заведення багатопартійности, не має прецеденту у всесвітній історії.

Хаос у Москві, повний занепад авторитету центрального уряду, зокрема Міхаїла Ґорбачова, президента Союзу, заник загрози фізичних репресій поруч із зростом на місцях ненависти до комунізму та почуття власної національної гідности довело до такого феномену, що до кінця серпня цього року 12 членських республік Союзу проголосили свою незалежність, включно з Україною, Верховна Рада якої прийняла Акт незалежности 24-го серпня. У минулонедільному ,,Ню Йорк Таймсі" з 1-го вересня 1991 році стоїть на 1-ій сторінці великий заголовок: ,,Совєти приготовляються до заведення нової системи". Якої системи?! В якій державі, яка розлітається? Адже СССР — це зліпок 15-ти псевдосамостійних республік. Покищо на овиді торговельно-військові договори між окремими національними усамостійненими країнами. Це тайна, яку ,,нову систему" придумає Конґрес народних депутатів, який радить у Москві.

Серпневі події заскочили ввесь світ і в ньому державну верхівку у Вашінґтоні. Мститься жалюгідний факт, що в американських середніх школах слабо вчать географію, і історію й культуру чужих країн народів. Випускники американських середніх шкіл не знають, хто сусідує з ЗСА на півночі й на півдні. А з европейських країн знають про Англію і Францію, про інші країни тільки чули, але, наприклад, Німеччини не вміють знайти на карті. Не виключене, що президент Джордж Буш, державний секретар Джеймс Бейкер і дорадник у справах крайової безпеки кол. генерал Брент Сковкрофт дізналися про існування України щойно у липні минулого року, коли Україна проголосила свій суверенітет. Червоною ниткою видніло у промові президента Буша в Києві його бажання, щоб Україна залишалася в Союзі. Щасливо, що народи в Україні, Білорусії і Грузії чи Молдови вирішують самі свою долю і волю. Вони ставлять Захід перед доконаний факт нової конфіґурації сил, нової політичної карти Сходу Европи.

Микола Муратов

ДВА ЖАХЛИВИХ ДНІ У МОСКВІ

II.

В годині 9-ій вечора програма ,,Час" повторила ,,нормативні акти" путчистів. Голоси їхні звучали скорботно і врочисто, нагадуючи відомі часи ,,п'ятирічки похоронів". Знову охопило почуття тривоги, яке зростало з кожною новою постановою ГКПЧ. Забороняються газети. (Путчисти називають це ,,обмеженням переліку центральних, московських і обласних газет). Після програми ,,Час" транслюється пресова конференція членів ГКЧП. Руки в нових совєтських керівників тряслися, особливо в Янаєва. Карикатурна фізіономія товаріща Тізякова нагадувала героя кінофільму ,,Собаче серце" Шарікова (з твору Михайла Булгакова). Диктатори на питання відповідали непевно, невиразно, затиналися. Абсурд, фарс, авантюра. Але, признаюсь, мені стало ще страшніше. Майже цілу ніч слухав західні радіостанції, покищо ніби обходиться без жертв і штурму.

Вранці зателефонував приятель, щоб разом іти на мітинґ до ,,Білого Дому". Опівдні зібралося близько 100,000 людей, порушуючи указ Янаєва про надзвичайний стан у Москві. Аналогічний мітинґ в цей самий час розпочався також і біля Московської Міської Ради. Колони людей звідусюди рухалися вулицями Москви до центру. З'явилося відчуття, що путч не вдається, що він уже знесилений.

Мітинґ проходив чудово. Виступили кращі люди Москви і країни. Спочатку віцепрезидент Руцкой, потім сам Єльцин повідомили багато такого, що подавало надію на підтримку військових частин. Характеристика ,,нового совєтського керівництва" була така вбивча, що не залишалося ніяких сумнівів, що цю новоявлену хунту глибоко зневажають найширші кола демократичної громадськости. Особистості до такої міри огидні і карикатурні, що варто було поставити запитання: чому вони не взяли у свою компанію Жіріновського. Естрадний артист Ґенадій Хазанов вдало зімітував голос М. Ґорбачова: ,,Товариші, хіба можна робити велику політику брудними, трясучими руками?" Сміх, але в ньому сила демократів і поразка державних зрадників. Хочеться навести найбільш чіткі характеристичні риси зрадників: Янаєв — ,,вміло задовольняє свою дружину" (під час обрання на пост віцепрезидента на з'їзді народних депутатів СССР, на питання про стан його здоров'я відповів: спитайте моєї дружини).

Крючков і Пуґо будь-якої характеристики, як жандарми і душителі свобод, особливо у Прибалтиці, не потребують. Павлов, з його валютною реформою, взагалі став посміховиськом. Тізяков і Стародубцев за задумом змовників повинні уособлювати ,,непорушний союз робітників і селян". Бакланов, секретар ЦК КПСС, колишній міністер загального машинобудування, глава військово-промислового комплексу. Народжений в Донецькій області, народний депутат СССР від КПСС, герой соціялістичної праці, лавреат ленінської премії, кандидат технічних наук — освічена людина. Фіґури багато в чому комічні, а тому і роля їхня в цій трагедії видалася страшною.

Мушу відзначити такий феномен у моєму психологічному стані в ці дні. Почуття тривоги мене охоплювало вдома, під час прослуховування наказів ГКЧП, потім, пересилюючи страх, їхав до ,,Білого Дому", вливався у людське море захисників і тривога геть зникла, навіть тоді вечором після мітинґу 20 серпня, коли радіо ,,Ехо Москви'" повідомило, що спецназ КҐБ групується для вирішального штурму фортеці спротиву. В цей найтяжчий для мене час, взявши з собою зброю (хоч і не вогнепальну, але діє ефективно при самообороні), вийшов на вулицю, а за 30 хвилин був уже біля ,,Білого Дому". Як завжди, почуття страху і тривоги зникло, коли я опинився серед людей.

Буде штурм чи ні? Питання життя і смерти ніби не стояло для тисяч людей, над ними витав німб перемоги. Серед захисників переважає молодь. Помітно. ще це не розрізнені групи, а представники уже раніше створених формальних і неформальних структур. Багато з них мали при собі протигази. Всі пам'ятають Тбілісі, і примінення сльозогінного газу ,,Черемуха" в інших містах. Заки шукав свою ,,сотню", до котрої записався після мітинґу, роздумував про стратегічне положення барикад. З фасади до будинку майже впритул підходить Москва-ріка. З тилу — Амбасада ЗСА. Ближчі підступи і під'їзди перекриті танками Кантемирівської танкової дивізії. Послані для взяття під контролю, іншими словами, оточення ,,Білого Дому", вони виконали наказ путчистів, але оточили не як вороги, а як захисники Єльцина і будинку Верховної Ради РСФСР, поставивши танки в якості барикади. Формально до штурму ,,Білого Дому" вони і не зра

(Закінчення на стор. 4)

Про це і те

Про гру ґолфа Пана Президента

В останніх двох тижнях ми, українці в ЗСА, здається, усі дивувалися ,,нашому" Президентові. Чи тільки дивувалися? Багато з нас ніяк не могло зрозуміти його поведінки в обличчі величезних перемін і подій в СССР.

,,Чи він щось знає, чого ми не знаємо?" — запитували ми себе, дивуючись цілий час, як може Джордж Буш сидіти на вакаціях у далекому стейті Мейн, коли в СССР проходять кожного дня нові події і нові переміни.

Але вкінці брала таки безмежна досада, як кожного дня ми бачили на телевізійному екрані Президента ЗСА в спортовій сорочці в літньому затишку, коли він поміж одною грою ґолфа, а другою — оточений фоторепортерами — давав літеплі коментарі щодо подій у всіх країнах окупованих совєтською владою.

Ба, щобільше, таки там, надворі, серед природи він приймав і прем'єр-міністра Канади Малруні і прем'єр-міністра Великобританії Мейджора, і коли його оба гості говорили на пресових конференціях рішуче та дуже прихильно для усіх республік, що проголосили свою самостійність, знову слова Дж. Буша були далеко незадовільні для усіх зацікавлених. Він мнявся, говорив, властиво не кажучи нічого конкретного і останній із 20-ти держав світу рішився щойно в тиждень пізніше визнати прибалтійські країни. Політичні коментатори писали, що він чекав на Ґорбачова, що його він далі беззастережно підтримує. Але чи це не понижуюче для Президента такої держави, як ЗСА?

Як блідо виглядає його сильветка хоча б у відношенні до наслідника славної Марґарет Тачер, який негайно поїхав у Москву і там шампанським запивав із представниками Литви, Лотви та Естонії їхню незалежність. В тому самому часі наш Президент грав ґолфа...

Чи ця гра була його втечою від політичної рішучости? Чи була вона під натиском політичних дорадників, які фактично керують у питаннях міжнародної політики?

Якби воно не було, діє Президент під впливом лише своїх дорадників, чи рішає також щось самий, його поведінка в останніх двох тижнях була для нас, українців, що живуть в ЗСА, як повноправні громадяни, незрозуміла і неприємна. Ми стидалися за нього так, як соромно було нам слухати чи читати його промову у Києві кілька тижнів тому.

І насувається мимоволі питання чи можемо ми, українці, багато сподіватися від Джорджа Буша у найближчому майбутньому, коли йдеться про Україну та її визнання, як і взагалі його відношення до України, як він так довго застановлявся, граючи ґолфа, чи іти вслід за усіми великим західніми державами у визнанні прибалтійських країн?

Правдоподібно ні. Тому треба нам дуже голосно та дійсно з'єднаними всіми силами протестувати.

Бо коли Дж. Буш грає ґолфа, як розпадається найбільше небезпечна політична система у світі — комунізм, можна сподіватися, що він буде ловити рибу, коли буде вирішуватися доля нашої батьківщини.

О-КА

Роман С. Голіят

Р. НІКСОН ПРО МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ ЗСА

Richard Nixon in the Arena, a Memoir of Victory, Defeat and Removal, Simon and Schuster, New York, London, Toronto, Sydney, Tokyo, Singapore, 1991, 450 pages.

Ричард Ніксон, колишній президент ЗСА — державний муж, лейтенант морської фльоти, глибоко віруючий (протестант квейкер), у вищезгаданій книзі ділиться з громадянами, своїм громадсько-політичним досвідом. Його конференції з державними провідниками держав світу, заяви яких він коментує, стали історичним документом нашого сторіччя.

Говорячи про свої правничі студії, Ніксон звертає увагу, що він не брав курсу політичних наук, бо вважає, що політика — це мистецтво, а не наука. Політика — найбільш плодовита мама мітів. Політика — це мистецтво порозумiватися з людьми, й ви можете багато більше навчитися, будучи продавцем в склепі, ніж сидіти на курсі політичних наук.

Під час його вісімрічної віцепрезидентури він сам писав всі свої промови. Тоді це не було справою вибору. Бюджет для бюра віцепрезидента в той час не дозволяв затруднювати працівника для писання промов.

Визначний президент Вудро Вилсон, був обдарованим промовцем, який особисто писав промови. Коли його запитали, як довго потрібно йому часу написати п'ятьхвилинну промову, то він відповів: ,,Один тиждень". А скільки часу він потребує на півгодинну промову? Він відповів, що приблизно два дні. А одногодинну промову він може виголосити негайно.

Ніксон на протязі 43-ох років виголосив тисячі промов. Не дивлячись на них, якими успішними вони не були б, він ніколи не був з них всеціло задоволений.

Він не радить особам, що хочуть займатися політикою, брати курс політичних наук. Політика найбільш рисковна з усіх професій. Ви рискуєте програною, коли ви кандидуєте перший раз. Навіть, як ви виграєте, ви ніколи не можете бути певним, що ви знову виграєте. ,,Якщо мені хтось скаже, що він буде кандидувати на даний пост тільки тоді, як він буде певним, що він виграє, моя порада йому — не кандидувати. З таким наставленням, він буде нещасним кандидатом".

Усі великі провідники держав, яких знав Ніксон, мали більшу ціль, ніж особисту. Вони старалися про високий пост, щоб не бути великими людьми, але, щоб робити великі діла. Великобританія винна свою екзистенцію Черчилеві, Франція — деҐолеві, Західня Німеччина — Аденауерові, Італія — деҐаспері, Японія — Йошіді, Ізраїль — Бен-Гурієві, а Індія — Нерові. За їх досягнення, історія пам'ятатиме їх, як титанів.

На одній з конференцій під час Другої світової війни, Сталін запросив до своєї квартири на вечерю Черчиля. Оба вони були ,,нічними совами". Оба вони їли і пили до 3-ої год. ранку. Вкінці, Черчиль відійшов до своєї квартири, пробудившись аж о ІІ-ій год. Наступного дня він подумав ,,Мій Боже, що я сказав вчора своєму побратимові". Він негайно покликав свою секретарку й подиктував їй тристорінкового листа й негайно особистим післанцем вислав до Сталіна. В тому листі було сказано, про що оба вони договорилися. За годину прийшла відповідь від Сталіна, такого змісту: ,,Дорогий прем'єр-міністер: Не прикладай уваги до того, що ти вчора сказав. Я був також п'яний". А в постскріптум: ,,А перекладача розстріляно".

Інший провідник, що справив на Ніксона особливе враження, це Манілі Брочіо, який був амбасадором Італії в Москві, а відтак у Вашінґтоні, й вкоротці став генеральним секретарем НАТО. В половині 1960 року, коли більшість европейців бажали відлиги зі Совєтським Союзом, він висловив своє застереження. Він сказав: ,,Я знаю росіян. Вони є найбільшими акторами в світі. Вони є великими брехунами. Вони уважають, що брехня — це не зло. Вони вважають своїм обов'язком робити це, якщо воно служить їхній справі".

Ніксон звертає увагу, що американська провідна верства буде пам'ятати цю ролю, що її відіграла в допомозі програти дві війни: війну у В'єтнамі, і в не меншій мірі дотепер, війну проти наркотиків. Він звертає увагу, що сидження коло телебачення по вісім годин денно шкільної дітвори — це не є наука. Вони повинні вивчати своїх і чужих визначних письменників, а не проґавлювати час коло телебачення.

Програна виборів на президента у 1960 році, була для Ніксона розчаруванням. Його дружина Пет, вірить, що до цих виборів причинилося шахрайство голосів у стейті Іллиной і Тексас.

(Закінчення на стор. 4)

УСВІДОМЛЮЮЧИ, ЩО ПОРАЗКА московського перевороту і занепад комуністичного режиму в Совєтському Союзі потягне за собою зростання невдоволення і на Кубі, Фідель Кастро розпочав формувати свій ЗМОП — збройні загони для боротьби з власним народом.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Ізраїля Давид Леві, виступаючи в середу, 14-го вересня, на пресовій конференції в Єрусалимі, повідомив, що Ізраїль визнає незалежні Литву, Латвію і Естонію. На запитання, чи не створить це прецеденту для визнання права палестинців на самовизначення, Леві відповів, що прибалтійські країни перед 1940 роком були самостійними державами і зазнали анексії, а Юдея, Самарія і смуга Ґази ніколи не були незалежними державними утвореннями.

Микола Мушинка

НЕВІДОМІ ЛИСТИ М. БОЙЧУКА ДО М. ГРУШЕВСЬКОГО

II.

6. Лист без дати (літо 1910)

Високоповажаний Пане Добродію!

Здивує Вас, що так нагло нападаю Вашу хату, але от справа така:

Несподівано з'явився я аж в Венеції. Запросив мене в гості до своєї родини знакомий мій з Парижа венецький маляр італїянець, дуже спосібний маляр і приємний молодець. Радо згодивєм ся на запрошення бо подорож ся дуже хосенна а не конче коштовна. Маючи в єго добрі захист, оплативєм лиш подорож тай пристанївки по містах і місточках італійських, де для звиджування задержувалисьмо ся.

Всього загалом небагато винесло, бо маючи так інтелїгентного проводатора, заощадилось много часу тай грошей. Але мимо скромної ощадности і так корисних обставин не можу здобутись на стілько грошей, щоб поїхати до Равени оглянути архітвори штуки бізантійської і щоб вступити до Сієнни тай запізнатись з найкрасшими примітивами італїянського малярства: Чімабуде, Джіотто, Фра-Анджеліко і єнчих.

А се єдина нагода аби тоє вспіти, бо хто знає чи ще коли наворотом в Італії буду. Тому дуже Вас прошу абисте мі в пригоді стали тай позичили 200 корон. Якби не мож тілько, то хоть би й меньче. Вчинили би сьте ми велику ласку.

До Парижа поверну за місяць. З побуту тамки дужем вдоволений. Був єм достаточно приготований аби зорєнтуватись в скорі в теперішних напрямах і стремлїннях артистичних.

Тим часом ставєм ся дозрілїшим і свідомим в своїх поняттях о штуці. В багатьох музеях паризьких оглїдавєм без перестанку твори народів з різних віків тай всіляких закутин землї. Так переглядаючи і порівнуючи достерігєм власности в штуці, що ніколи на вартости не тратить.

Якби Вас цікавила така говірка о штуці, то єнчим разом написав бим подрібнїйше і обширнїйше.

Тимчасом кланяюся Вам тай Пані Добродійці, а Кулюнечку маленьку цьомаю.

М. Бойчук

Адреса: Italia
Odevzo (prov. di Venezia)
Villa St. Martino
M. Bojczuk.

Дуже Вас прошу, абисьте були ласкаві на всякий спосіб відповісти.

(Арх. 11-14)

7. Лист у вигляді сучасного аерограму. Печатка: Kiev, 15. 5. 1(4)3. Адреса: Австро-Венгрія-Галичина.

Високоповажаний Добродій Михайло С. Грушевський у Львові, вул. Поніньського. Коло Стрийського парку.

Високоповажаний Михайло Сергієвич!

Припізнивєм ся з відповідею на Вашу карточку, тому що вона догнала мене аж у Москві. Я вже в дорозі до Галичини, за кілька днїв буду у Львові йно в Чернигові з день зо два побуду і до Київа мимоходом поступлю хоть на днину. В Росії я затримувався в Петерзбурзі, Новгороді і Москві. Найбільш мене цікавили старинні пам'ятки штуки, що там переховуються: багато там дуже гарних річей, но мало котрі можуть рівнятись в цінности з київськими останками давнини.

Дуже там недобре обходяться з стариною. Всякі ,,завєдующії музеями-хранїтелі" віддають прекрасні образи і стінні мальовила до направи мало розізнаним реставраторам і тії вспіли за кілька років тільки шкоди наробити, щоколи людиська очутяться, то будуть мали чого жалувати на довгий вік. Великої шкоди наробили в Новгороді і Москві, а що вже в Київі то й гірко вспоминати. Як погодити, що все це они в добрій вірі робили і роблять тай думають, що лучче не можна тай не знать, що їм на таке казати. Та й не досить того, що вже тілько намарнували давнїішими лїтами в Київі і почали діяти в Новгороді, то чувати, що знов збираються реставрувати тії останки, що схоронились в Соф(ійській) і Михай(лівській) церк(вах) в Київі.

Коли уявити собі, що з того може вийти, то волося дубом стає. Я надію ся, що вдасть ся запобігти тій загибели. Я сподїюся, що застану Вас у Львові. Коли нїчо не переб'є укладу нашої з товаришем роботи на се лїта то будемо малювати церкву в Ярославі (8) і рівночасно виконувати підготовані вже річи на виставу, аби відтак можна було і в себе і за границями показувать.

Найкраще то я розповім усе, коли побачимо ся а то я на письмі путаю багато, а толку з того мало.

Прошу подати поклїн Марії Сильв(естрівній) і панночці Кулюні.

З глибоким поважанням
Мих. Бойчук

(Арх. 15-16)

8. Кореспонденційна картка без дати з печаткою: Z(akopane...) 13. Адреса: Високоповажаному Михайлу Сергієвичу Грушевському у Львові.

На Зофіївці свій дім.

Мене затримано при війську. То єдиний спосіб збутися клопоту, бо нїяким чином не мож було виклопотати пашпорта аж відбуду назначений час 28 днїв, тоди дістану позволенє виїхати за границю.

В короткім часі я попрошу о відпустку і приїзду до Львова то до Вас покажу ся.

З глибоким поважанням
М. Бойчук

9. Лист без дати і місця на ручному папері з водяним знаком: королівська корона та рік М 1778.

Високоповажаний Михайло Сергієвич!

Дуже дуже мені прикро, що так довго притягнувєм ся з відповідею на Ваш лист. Я сподївав ся з хвилї на хвилю що вже поїду. Чувєм ся так як би в дорозі тай гадаю: от поїду тай розповім все без письма. А ту сему вичікуваню й кінця не видати, бо я вже давно подав о маршрут, але через особливші обставини теперішньої доби не дїставєм ще відповіди від військової власти. Ота несподївана перешкода дуже для мене неприємна, але нема єнчого виходу як почекати ще, бо відмови не було. Я на сей рік від війська звільнений, тому надія мене не покидає,що небавом пашпорт буде, а я зараз чмихну до Київа. Рад бим якнайскорше там бути.

Прошу передать поклін Марії Сильвестровні тай поздоровлення панночкам Кулюнці і Ользі.

З найвищими побажаннями
М. Бойчук

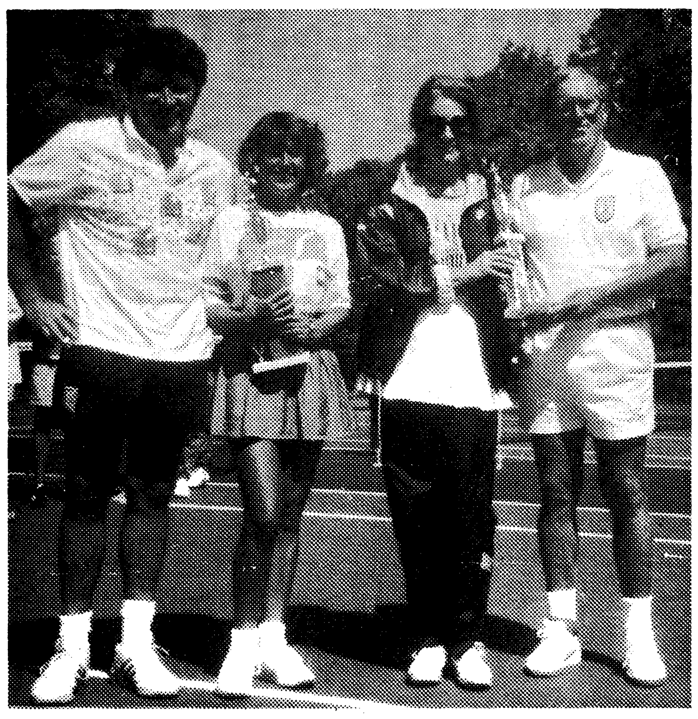
(Арх. 19-20)

ПРИМІТКИ

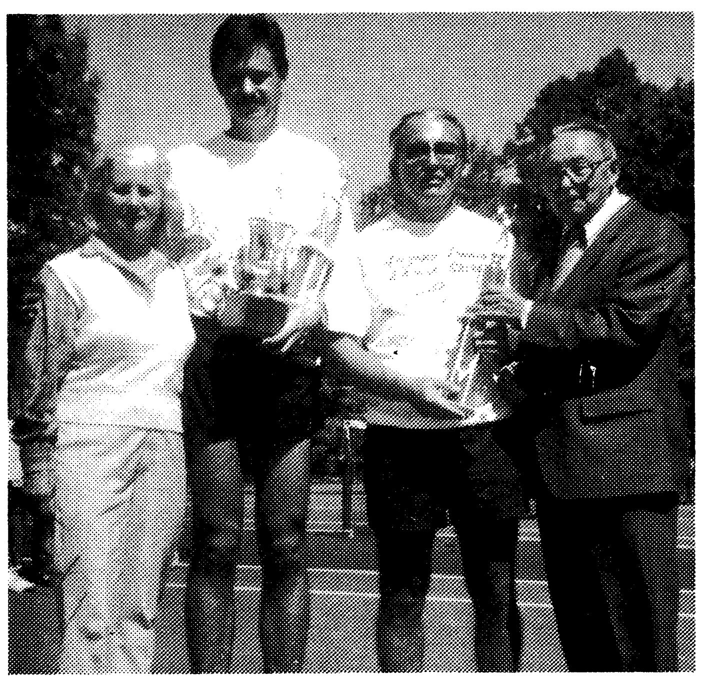
1. Осиф Роздольський (1872-1945) — український фолкльорист і перекладач, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, учень М. Грушевського та друг М. Бойчука.
2. Кулюнечка — дитяче ім'я дочки М. Грушевського Катерини Грушевської (1900-1944) — пізніше визначного українського етнографа, репресованого совєтською владою.
3. Асентерувати — відібрати на військову службу.
4. Фрайвіліґ — борець тимчасово звільнений від чинної військової служби.
5. Пані — дружина М. Грушевського Марія Сильвестрівна, дівоче прізвище — Вояковська.
6. Жеромський — польський письменник, та маляр, мешканець курортного містечка Закопане, який предоставив М. Бойчуку на два тижні дві кімнати свого помешкання. М. Бойчук портретував його і його сина.
7. Стефанія Панькевич — адміністративна працівниця Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.
8. Ярослав — містечко нині у Польщі, в якому М. Бойчук реставрував ікони в церкві XVIII сторіччя та розмальовував стіни.

Тенісові...

(Закінчення зі стор. 1)

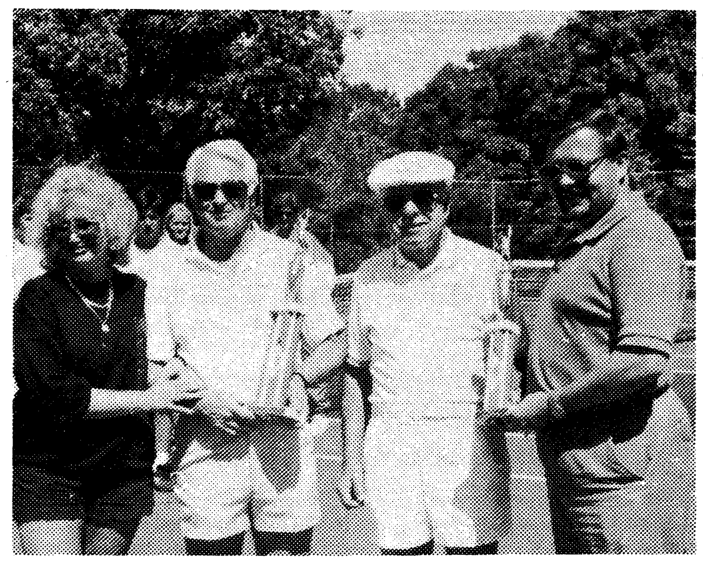
Мирося Богачевська (друга зліва) і Оксана Сидорак отримують нагороди від Юрія Попеля (зліва) і Юрія Савчака.

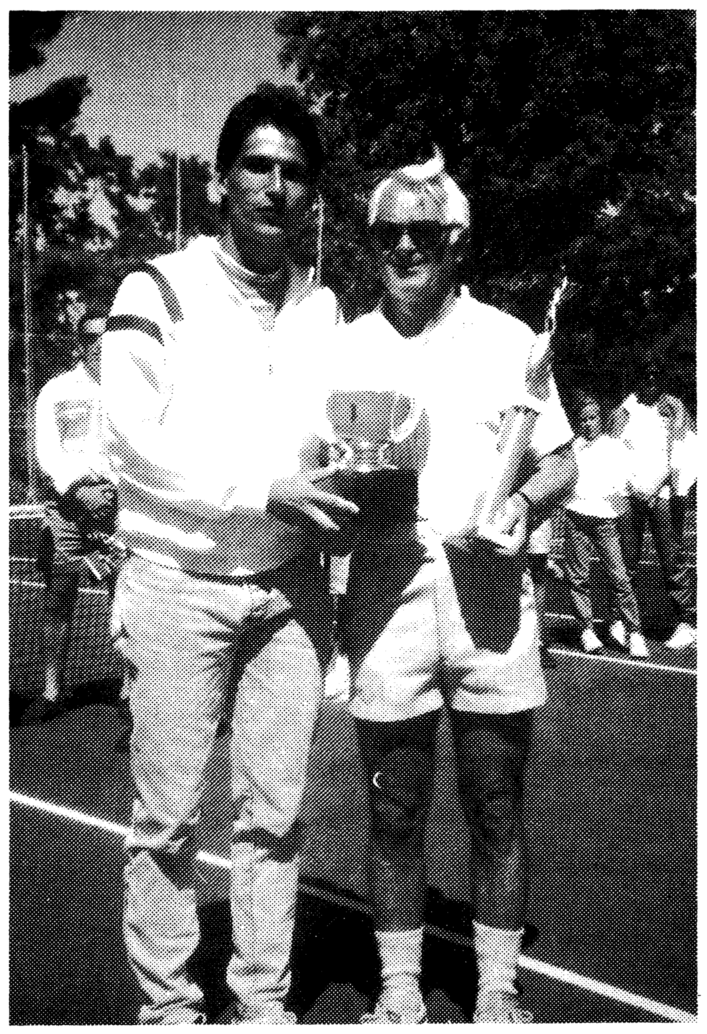
Слава Рубель і Володимир Квас нагороджують Романа Ракочого мол. (другий зліва) і Ярослава Тимківа.

Уляна Дячук і Зенон Снилик (перший справа) вручають нагороди Юрієві Савчакові і д-рові Ярославові Сидоракові.

Найстарші сеньйори Олександер Олинець (другий зліва) і Константин Бень приймають нагороди від молодих головних радних УНСоюзу Ані Дидик-Петренко і Евгена Іванціва.

Д-р Юрій Харук (зліва) вручає нагороду у пам'ять свого покійного батька д-ра Петра Харука Олександрові Олинцеві.

вийшов Олександер Олинець (УСО „Тризуб") над ветераном українського тенісу Константином Бенем (КЛК), 6-2, 6-0. У півфіналах О. Олинець елімінував Богдана Кутка, а К. Бень Романа Олинця. Крім нагороди УНСоюзу, О. Олинець здобув пропам'ятну чашу св. п. д-ра Петра Харука.

У групі наймолодших юначок 12 років і нижче Олександра Чопівська (Союзівка) перемогла у фіналі Ларису Бойчук, 6-0, 6-1. У півфіналах О. Чопівська перемогла Раїсу Кондрацьку, а Л. Бойчук Дарію Сидорак.

У групі дівчат 16 років і нижче другий рік підряд першенство здобула Лариса Кондрацька з Торонто, перемагаючи у фіналі Ларису Сидорак (Союзівка), 6-4, 7-5. У півфіналах Л. Кондрацька перемогла Меланію Ставничу.

Данилко Кунцьо (Союзівка), минулорічний чемпіон в групі юнаків 14 років і нижче, цього року здобув свій другий чемпіонат в групі 16 років і нижче. У фіналі він переміг минулорічного чемпіона Марка Глушевського (Союзівка), 6-4, 6-4. У півфіналах Д. Кунцьо елімінував Юрія Чопівського (Союзівка), а М. Глушевський Адріяна Надраґу.

Лесик Сарахман (УСО „Тризуб") добився своєї першої перемоги на Союзівці, здобуваючи примат групи 14 років і нижче. У фіналі він переміг Богдана Гарасима, 6-3, 6-1, елімінуючи раніше у півфіналі Юрія Кігічака („Ч. Січ"), 6-3, 3-6, 6-0. Б. Гарасим добився фіналу перемогою над Андрієм Мандзієм, 3-6, 6-4, 6-1.

У наймолодшій групі юнаків 12 років і нижче Павло Тарнавський з Дітройту переміг у фіналі Степана Ґоленця (Союзівка) вислідом 6-0, 6-4. У півфіналах П. Тарнавський елімінував Данила Пашковського, 6-0, 6-1, а С. Ґолець Степана Колодія (Союзівка), 7-6, 4-6, 7-5.

У групах чоловіків і сеньйорів з одною програною переможцями вийшли Андрій Сидорак (Союзівка) і Ігор Бугай (УСО „Тризуб").

Турніром, що його традиційно влаштовує КЛК, провадила комісія в складі: Юрій Савчаік, провідник змагань, інж. Роман Ракочий, ст., головний суддя, Юрій Попель і Зенон Снилик. У турнірі взяло участь 81 змагунів і змагунок.

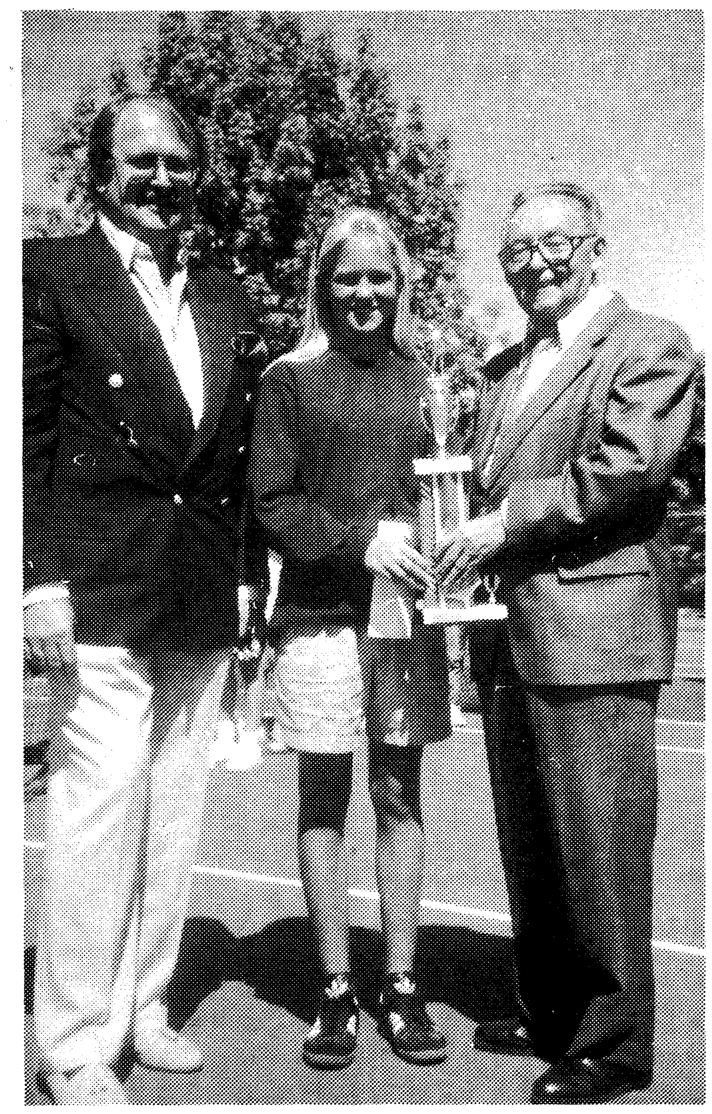
Турнір офіційно відкрила в суботу по полудні, після піднесення прапорів і відіграння американського, канадського і українського національних гимнів, головний предсідник УНСоюзу Уляна Дячук, а до змагунів і гостей коротко промовляли інж. Р. Ракочий, ст., Ю. Попель і Ю. Савчак.

У понеділок, 2-го вересня, фіналістам роздали нагороди члени турнірової комісії та члени Головного Уряду УНС: У. Дячук, головні радні Володимир Квас, Евген Іванців, Алік Худолій, Аня Дидик-Петренко та представник УСЦАК Володимир Кізима і укправитель Союзівки Іван Флис, мол., а пропам'ятні нагороди Слава Рубель д-р Ю. Харук і З. Снилик. Марія Душник, почесний член Головного Уряду, вручила нею уфундовану нагороду за найкращу спортову поставу молоденькій Раїсі Кондрацькій.

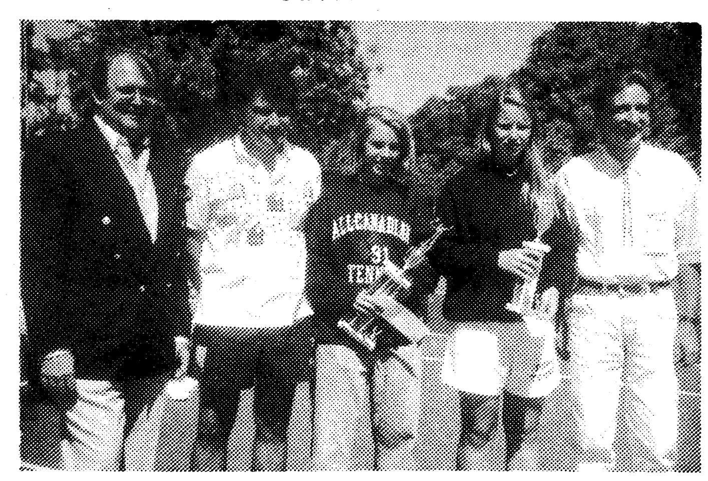
Грошові стипендії з Фонду розвитку тенісу вручив Іван Гинянський, президент фірми Віннер Форд, яка їх уфундувала. Стипендії розділено: чоловіки — переможець 800 дол., фіналіст 400; переможені півфіналісти по 200; жінки — 600 і 300 дол.; юначки і юнаки — по 200 і 100 дол.

Після роздачі нагород турнір формально закрила У. Дячук, а до його учасників коротко промовляв Ю. Попель, Ю. Савчак, Р. Ракочий, ст. і З. Снилик. Від тенісистів з України привіт передав єдиний учасник турніру з України д-р Андрій Кордіяк.

(Точне звідомлення про 35-ті плавацькі змагання появиться в наступних числах „Свободи").

Олександра Чопівська отримує нагороду УНСоюзу від Володимира Кваса (справа) і грошову стипендію від Івана Гинянського.

Лариса Кондрацька (друга зліва) і Лариса Сидорак приймають нагороди і гратуляції від (зліва) Івана Гинянського, Юрія Попеля і Івана Флиса, мол.

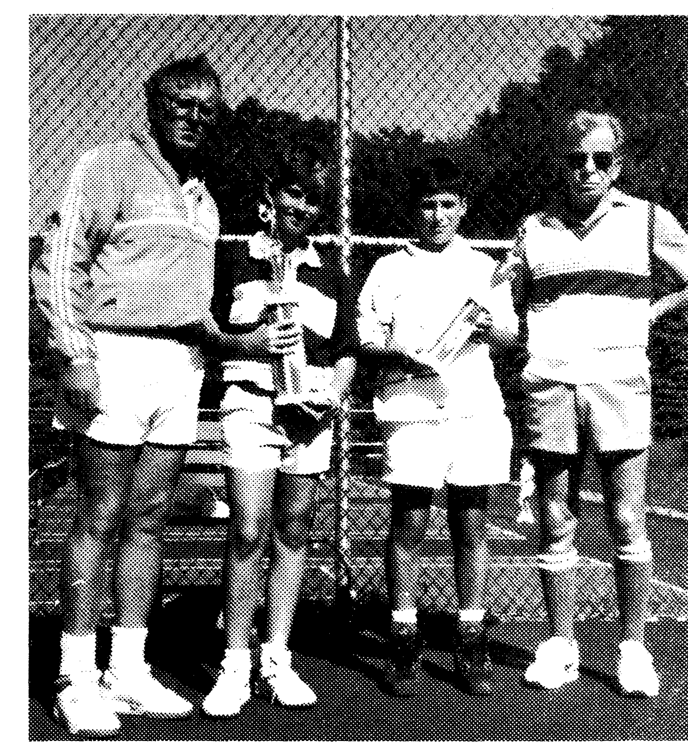
Молоденька юначка Раїса Кондрацьк відзначена нагородою Марії Душник.

Лесик Сарахман (другий зліва) і Богдан Гарасим задоволені трофеями і грошовими стипендіями, які вони отримали від (зліва) Уляни Дячук і Ані Дидик-Петренко.

Данилко Кунцьо (другий справа) і Марко Глушевський були відзначені Іваном Флисом, мол. (зліва) і Юрієм Попелем.

Павло Тарнавський (другий зліва) і Степан Голець прийняли нагороди від Юрія Савчака (зліва) і Зенона Снилика.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ експерти заявляють, що з уваги на драстичні зміни в колись сильно зцентралізованому військовому естаблішменті СССР, змусять також ЗСА зробити переоцінення своїх збройних сил і то в найближчому часі. Не тільки військо та військова індустрія будуть перевірені, але також в першу чергу об'ємистий бюджет Пентаґону. Не зважаючи на заяви президента Джорджа Буша та секретаря Департаменту оборони Ричарда Чейні, що для вдержання миру потрібно сильної оборони, аналітики твердять, що події останніх тижнів у СССР напевно викличуть в Конґресі пропозиції про зменшення військового бюджету та перенесення цих фондів на внутрішні потреби країни.

Розпочалась...

(Закінчення зі стор. 1)

ди і Координаційного Комітету Допомоги Україні, або Допомоги Рухові.

Комітет просить і закликає всю українську спільноту вже розпочати підготову на місцях, замовляти автобуси для поїздки до Вашінґтону і мобілізувати громади для участи в цьому важливому і потрібному здвизі на підтримку Україні, яка ступила на шлях закріплення державної самостійности у доступний їй спосіб. Допомога українців в діяспорі під теперішню пору може мати велике переломове значення.

10-го вересня 1981 р. відійшов у вічність

бл. п.

Панас Феденко

колишній член Української Центральної Ради та Трудового Конґресу, член уряду Української Народної Республіки у 1919 р., визначний діяч Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії, видатний історик, публіцист, журналіст і письменник, невтомний борець за волю українського народу, за демократію.

В ДЕСЯТІ РОКОВИНИ його смерти згадуємо покійного з його рідними, приятелями, однодумцями, прихильниками, студентами та читачами.

Невістка НІНА

Зі смутком повідомляємо, що 20-го серпня 1991 року упокоїлась у Бозі

бл. п.

АННА ЗАБРОДСЬКА

з роду КАРПЛЮК

народжена у селі Любарка, Житомирської обл. 24-го березня 1905 р.

Син — АНДРІЙ
Внуки —
АЛЕКСАНДЕР
ЛІДА МАРТИН з мужем КРИСТОФОРЕМ
ТАТІЯНА ПАТТЕН з мужем АЛАНОМ
АНДРІЙ, мол.
МАРІЯ ДЖАНСОН з мужем СТЕПАНОМ
НІНА
Син — ІВАН з дружиною НЕНСІ
Внуки —
ІВАН III з дружиною ХРИСТИНОЮ
ЮЛЯ МкКОЙ з мужем БРАЄНОМ
МИХАЙЛО

Замість квітів на могилу покійної просимо складати пожертви на Sheffield Senior Citizen Memorial Fund or St. Michael's Church, Sheffield, PA. 16347.

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що у вівторок, 3-го серпня 1991 р. на 80-му році життя після важкої недуги відійшла від нас у вічність

наша найдорожча

МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

БРОНИСЛАВА МАЗУРЧАК

з дому МЄЛЬНІКЕВИЧ

уроджена в Розпутті, пов. Сянок

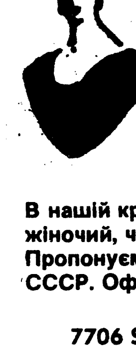
ПАНАХИДА відбудеться в неділю, 8-го вересня 1991 р. о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в понеділок, 9-го вересня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра, а опісля на St. Jerome's Catholic Cemetery, Bronx, N.Y.

У глибокому смутку:

муж — ІВАН
діти — ІВАНКА, ОСИП, ЕВГЕНІЯ
внуки — МАРКО, ХРИСТИНА, ЕЛИСАВЕТА
НАДЯ

УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

А. Сєриков відвідав Трентон

Заходом Комітету Фонду Допомоги Україні Трентон і околиця, в п'ятницю, 23-го серпня, відвідав трентонську громаду головний редактор науково-популярного ілюстрованого журналу Українського Товариства Охорони Пам'яток Історії та Культури й Українського фонду культури „Пам'ятки України" Анатолій Сєриков.

Місяць серпень — це час вакацій і багато людей не можна сподіватись на різних громадських сходинах. Все ж таки відповідна кількість нашої громади прийшла привітати цю молоду людину, яка невпинно працює для збереження пам'яток української історії та культури.

Сходини-зустріч відкрила голова Комітету Фонду Допомоги Україні Наталя Посіва, яка коротко, але щиро привітала дорогого гостя. Пригадуючи, що минулого року ми вітали тут Сергія Марченка, фотокореспондента, який також розповідав про діяльність цього журналу, Н. Посіва повідомила присутніх та Анатолія Сєрикова, що наша громада закупила для „Пам'яток України" відеокамеру вартістю 2,000 дол. Роман Кузик, власник місцевої фірми „Фото Терм", подарував машину для проявлення фотоплівок, вартістю 5,000 дол. і нашій голові вдалось одержати від американського добродія мімеографічну машину, вартістю 1,600 дол.

Головний редактор „Пам'яток України" подякував нашій громаді за поміч та ближче познайомив присутніх з працею журналу, він висвітлив декілька прозірок, підкреслюючи потребу охорони історичних пам'яток.

Водночас з журналом та газетою „Старожитність" Товариство Охорони Пам'яток видає також книжку. Вже вийшли „Колядки", „Втрачені архітектурні пам'ятки України і Києва", „Україна: багатопартійні програми і документи нових партій", в англійській мові Ukrainian Heritage та інші. Тут Анатолій згадав про експедицію на місце Запорізької Січі, старання захистити пам'ятки козацької спадщини та про Козацьку Регату імені Івана Сірка. Це щорічна програма у серпні для відродження предківської шани до своєї землі та народу.

Питання присутніх і відповіді редактора стосувалися різних тем, не лише пов'язаних з його працею, але також сучасних подій в Совєтському Союзі.

Перед від'їздом із Трентону наш гість одержав ще один дорогий подарунок для видавництва від пані Дарії Кузик — VCR

Іван Гафткович

ВЕРХОВНА РАДА ЛАТВІЇ прийняла рішення, згідно з яким на території республік визнаються права власности закордонних держав і осіб, яких вони були позбавлені у висліді анексії Латвії Совєтським Союзом.

Два жахливих...

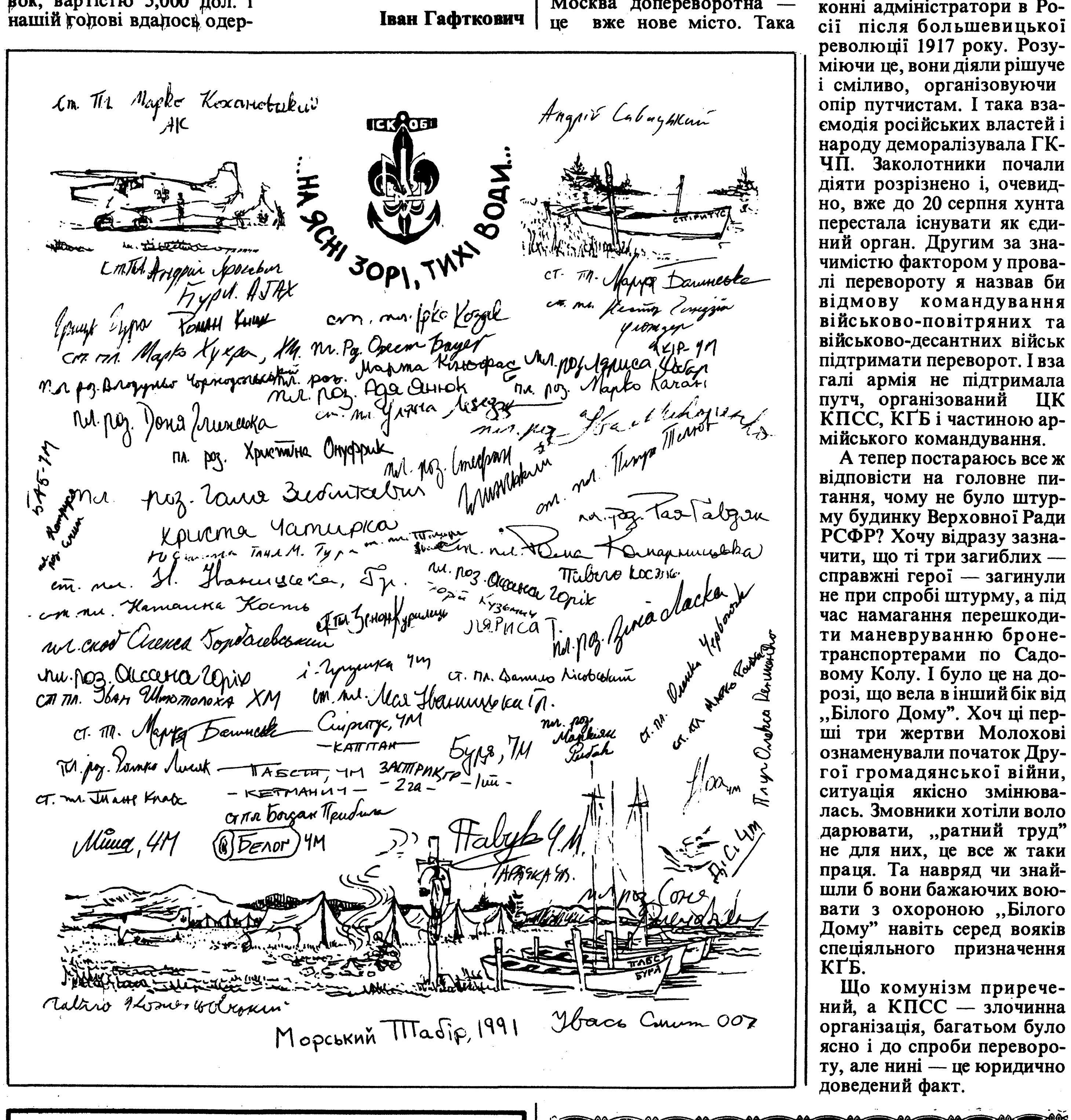
(Закінчення зі стор. 1)

дили путчистам на ділі. Це давало підстави командуванню Кантемирівської танкової дивізії, яке очевидно співчувало лідерам Росії, рапортувати про „вірність" підрозділів. А для народу „єльцинські" танки були величезною підтримкою, щоправда головно моральною.

Що ж відбулося у ці дні? Мої оцінки у ту кульмінаційну ніч не змінилися і після провалу путчу. Такий хід подій не можна назвати двірцевим переворотом хрущово-брежнєвського періоду. Мета змовників — зміна не тільки курсу Ґорбачова з його покищо тільки декляративними реформами, але й придушення всіх інститутів демократії, які народжуються, повернення до комуністичного тоталітаризму сталінського типу. Інакше як можна пояснити введення до міста кількох танкових дивізій, які, за їхньою схемою, повинні були буквально налякати жителів столиці. Коли бачиш таку кількість бронетехніки на вулицях і навколо станцій Метрополітену, картина міста різко змінена, це вже не Москва допереворотна — це вже нове місто. Така різка зміна середовища перебування має відновити в країні атмосферу тваринного страху перед могутністю властителів — психологічний стан людей за тоталітаризму. На певну частину населення вони все ж зуміли подіяти. Уже 20-го серпня обивателі з'являлися на вулицях менше. Їдучи на мітинґ, я помітив, що в метро також менше людей, ніж звичайно. В такому великому місті, як Москва, навіть десять відсотків людей, які позбулися страху, складають мільйони осіб. Ось такі сміливці і пішли захищати „Білий Дім", а інші влаштували мітинґ у центрі міста. Путчисти просто забули, що з 1985 року минуло шість років і з'явилося покоління молоді, яка виросла за гласности. Мітинґи останніх двох років зробили багато. Ходити на них стало звичним, виробився відповідний стереотип поведінки багатьох людей у відповідь на заклики демократичних лідерів Росії та Москви. З другого боку, все народне обрання президента Росії Єльцина і посадника Москви Попова додало і їм самим сили духу. Не помилюсь, якщо скажу, що президент і віцепрезидент Росії та посадники Москви і Петербурґу — це перші законні адміністратори в Росії після большевицької революції 1917 року. Розуміючи це, вони діяли рішуче і сміливо, організовуючи опір путчистам. І така взаємодія російських властей і народу деморалізувала ГКЧП. Заколотники почали діяти розрізнено і, очевидно, вже до 20 серпня хунта перестала існувати як єдиний орган. Другим за значимістю фактором у провалі перевороту я назвав би відмову командування військово-повітряних та військово-десантних військ підтримати переворот. І взагалі армія не підтримала путч, організований ЦК КПСС, КҐБ і частиною армійського командування.

А тепер постараюсь все ж відповісти на головне питання, чому не було штурму будинку Верховної Ради РСФР? Хочу відразу зазначити, що ті три загиблих — справжні герої — загинули не при спробі штурму, а під час намагання перешкодити маневруванню бронетранспортерами по Садовому Колу. І було це на дорозі, що вела в інший бік від „Білого Дому". Хоч ці перші три жертви Молохові ознаменували початок Другої громадянської війни, ситуація якісно змінювалась. Змовники хотіли володарювати, „ратний труд" не для них, це все ж таки праця. Та навряд чи знайшли б вони бажаючих воювати з охороною „Білого Дому" навіть серед вояків спеціяльного призначення КҐБ.

Що комунізм приречений, а КПСС — злочинна організація, багатьом було ясно і до спроби перевороту, але нині — це юридично доведений факт.

Р. Ніксон...

(Закінчення зі стор. 1)

На 69-мільйонів голосуючих, Джан Кеннеді виграв вибори 119-ма голосами.

Після Другої світової війни, ЗСА відсунули на бік свій традиційний ізоляціонізм з метою чинити опір експансії комуністичній тиранії в Европі й Азії. На протязі 40-років, дві великодержави — одна пропаґувала свободу, а друга накидала комунізм майже у кожному кутку світу.

Ніксон звертає увагу, що Ґорбачов не старається помогти нам, тільки собі. Об'єктивні обсерватори погодяться в одному: щонебудь робить Ґорбачов, то він робить це у своєму інтересі й Совєтського Союзу.

Комунізм створив не проґрес, тільки убозство. Він знищив 40-мільйонів людей у Совєтському Союзі, 50-мільйонів у Китаї, сотні тисяч у Східній Европі й незлічиме число у так званих чистках комуністичних війн національного визволення. Комунізм обіцяв світові кращі умовини життя і багато значного життя, а доставив економічний застій, тоталітаризм, штучний голодомор, масовий терор, концентраційні табори, духовну порожнечу й втікачів начебто під час бурі на кораблі, які, щоб не попасти в лабети комуністів, радше гинули в бурхливому морю.

Свобода, а не комунізм є струменем будуччини. Америка, як нація, задумана й благословлєнна свободою і „ми тримаємо цю будучність у своїх руках", — твердить Ричард Ніксон.